

28 november 2023

De onboarding van de leesconsulent in het primair onderwijs

Elke zes weken nodigen we willekeurig 10 tot 15 leesconsulenten en onderwijsspecialisten uit van verschillende bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland om ervaringen uit te wisselen en goede voorbeelden te delen bij actuele onderwerpen betreffende het primair onderwijs en de bibliotheek. Dit doen we tijdens theetijd in een online bijeenkomst van maximaal 1 uur. Een kort verslag komt op de website en in de *Educatiespecial 0-23* (verschijnt 4x per jaar).

Op 28 november hebben we besproken hoe het ideale onboardingsdocument van een leesconsulent in het primair onderwijs eruit zou moeten zien. De *Educatie Adviseurs* van Probiblio zijn al geruime tijd bezig met het ontwerpen van zo een inwerkprogramma voor leesconsulenten. Vanuit Stichting Lezen werd hier ook landelijk gehoor aangegeven en daardoor hebben wij, voor de doelgroep po, besloten dit samen op te pakken en meteen te transformeren tot een landelijk document. Het is van groot belang dat Probiblio de kennis, suggesties en expertise vanuit het werkveld (de educatiemedewerkers van bibliotheken in Noord en Zuid-Holland) meenemen hierin.

Doordat er weer een nieuwe ronde *Impulsgelden* vanuit het *Masterplan Basisvaardigheden* vrij komen, schieten nieuwe de *Bibliotheek op school* locaties als paddenstoelen uit de grond, waardoor er meer vacatures vrij komen voor de functie van leesconsulent. Deze leesconsulenten komen vaak niet uit de bibliotheekwereld en worden niet altijd op de juiste manier, door de eigen bibliotheek, ingewerkt. Dit is niet altijd onwil: de drukte en waan van de dag zorgen ervoor dat men snel overgaat tot het uitvoeren van het vak. Leesconsulenten missen vaak een overzichtsdokument waarin alle informatie over de bibliotheekwereld én de *Onderwijsafdeling* van de bibliotheek gelijktijdig te vinden is.

We hebben die middag plenair besproken wat men zelf heeft gemist bij de inwerkperiode of wat de nieuwe medewerkers missen die binnen het eigen team erbij zijn gekomen. De punten die voorbij kamen varieerden van advies voor de aanstaande leesconsulent tot advies

wat eigenlijk meer gericht was aan de educatiemanagers. De managers punten die naar voren kwamen waren o.a.:

- Bij het aannemen van nieuwe leesconsulenten moet er ook rekening worden gehouden met een doorlopend scholingsbudget: dit moet doorberekend worden en heeft gevolgen voor het afdelingsbudget.
- Er moet van te voren een goede visie zijn voor de gehele onderwijsafdeling. Dit moet breed gedragen worden: van manager en specialist tot en met de leesconsulent. Alle neuzen zouden dezelfde kant op moeten staan, zodat er samen gewerkt kan worden. Dit is van groot belang bij schoolbestuur overleggen.
- De financiële kant van dBos moet het liefst door de financiële afdeling gedaan worden.
- De visie en afbakening van dBos (wat doen we wel en wat doen niet) moet scherp en duidelijk zijn.
- Er is sterk leiderschap nodig als je scholen wilt overtuigen dat dBos meer is dan allen een kast met boeken. Dan moet men ook kunnen zeggen: dit doen we niet, we gaan verder met een andere school of besluiten deze samenwerking niet onder de noemer dBos voort te zetten.
- Zorg ervoor dat je goed weet wat de doorontwikkeling van dBos van je medewerkers verlangt. Het zijn geen lesjes, maar echt advies gebaseerd op effectief leesonderwijs wat je aan de leerkrachten overbrengt en niet aan de leerlingen. De waardering van de leesconsulent speelde hier een grote rol bij.
- Denk erover na om je medewerkers toch anders in te schalen. Ervaren leesconsulenten, Hbo en wo- leesconsulenten horen door hun expertise echt in schaal zeven en acht thuis. De waardering zorgt ervoor dat ze ook langer blijven.
- Stuur zoveel mogelijk medewerkers naar een POI dag, of een congres van Stichting Lezen. Zodat iedereen op de hoogte is van nieuwe ontwikkelingen en mentaal uitgedaagd blijft.

Deze suggesties zijn heel waardevol, maar passen niet in het format gericht op de onboarding van de leesconsulent. Ze zijn wél doorgegeven aan Stichting Lezen die momenteel bezig zijn met een handboek voor educatiemanagers. Mocht Probiblio, in de toekomst, een onboarding voor educatiemanagers maken dan worden deze tips zeker meegenomen.

De suggesties gericht op de leesconsulent waren uiterst behulpzaam en zijn opgenomen in het landelijke onboarding programma. Houd onze website in de gaten voor de lancering hiervan! De volgende punten werden genoemd door de aanwezige educatiemedewerkers:

- Het is handig om als leesconsulent meteen in september (als je dan start bij een bibliotheek) de opleiding tot leesconsulent te volgen. Als je dit niet doet moet je eerst een half jaar zelf bijlezen.

- Leesbevordering moet tegelijkertijd aangeboden met een vorm van digitale geletterdheid. Win informatie in bij een collega die hierin gespecialiseerd is zodat je een basisniveau hierin hebt.
- De leesconsulent moet goed op de hoogte zijn wat dBos omvat: dat het bestaat uit zeven bouwstenen en dat alleen een collectie aanbieden niet meer wenselijk is.
- Kennis van effectief leesonderwijs, gekoppeld aan wereldoriëntatie zet echt zoden aan de dijk: belangrijk om mee te nemen bij docententrainingen.
- Wees niet te bescheiden als leesconsulent: jij beschikt over een waardevolle expertise. Jij adviseert de school en leerkrachten, jij bent geen ‘ontzorgert’. Deze term zou vermeden moeten worden.
- Houd je poot stijf, als de school iets van jou verlangt wat niet behoort tot jullie visie. Zorg dat de school akkoord gaat met een weloverwogen en geborgd plan. Willen ze dit niet, dan kun je erover denken je expertise in te zetten bij een andere school die dit wel ziet zitten.
- Maak goede afspraken voordat je überhaupt iets van plan bent op een school. De school moet weten dat er ook een grote inspanning van hen verwacht wordt.
- Daarnaast is het handig om de continue doorontwikkeling binnen dBos vanaf je eerste werkdag te volgen. Lees je in en neem daar de tijd voor.
- Vraag aan je manager of een collega de rol van buddy op zich wil nemen. Het is heel fijn om de eerste periode een buddy te hebben die je op sleeptouw meeneemt.
- Plan met je manager tweewekelijkse intervisies in: het is belangrijk om in de eerste periode al je vragen te kunnen stellen en elkaars verwachtingen te leren kennen.
- Plan meeloopdagen met je ervaren collega’s in. Door de kunst af te kijken rol je sneller in het vak. Het is belangrijk om dan een dag met een specialist en een dag met een leesconsulent mee te lopen. In een later stadium kun je een dag meelopen met een BoekStart coach en een leesconsulent vo. Doordat de leesbevorderingsprogramma’s in een doorgaande leeslijn zitten is het fijn om de overlap en samenhang te kunnen zien. Dit helpt bij het “grotere plaatje” zien.
- Bij de doorontwikkeling van dBos hoort eigenblijk ook een nascholing te zitten over jezelf presenteren. Via bibliotheekcampus kun je de nascholing van *Uitvoerder naar Gesprekspartner* volgen.
- Je kunt ook bij je cultuureducatie collega’s rondvragen of zij (het liefst iemand met een toneel of uitvoerende ervaring) laagdrempelig een workshop kunnen organiseren zodat je meer zelfvertrouwen krijgt in je adviserende rol en in het geven van presentaties. Het geeft je ook inzicht in hoe je overkomt.

Meer informatie of doorpraten? Neem contact op met de Probiblio Adviseurs Educatie (po): Michelle Smit (msmit@probiblio.nl) en Dia Wesseling (dwesseling@probiblio.nl).